

О. В. Мишанич

Возняк Михайло Степанович

ВОЗНЯК Михайло Степанович (03. 10. 1881, с. Вільки Мазовецькі Рава-Рус. пов., Австро-Угорщина, нині с. Волиця Жовків. р-ну Львів. обл. – 20. 11. 1954, Львів) – літературознавець, мовознавець. Доктор філологічних наук (1951, без захисту дис.), професор (1939), академік АН УРСР (1929–34, від 1939). Член НТШ (1911). Депутат ВР УРСР (1940–46). Закін. Львівський університет (1908). Учителював. Працював у НТШ і товаристві «Просвіта»; від 1939 – проф., від 1944 – завідувач кафедри укр. літ-ри Львів. університету; від 1951 – завідувач відділу укр. літ-ри Інституту сусп. наук АН УРСР (Львів). Друкувався у зх.-укр. виданнях від 1902. Автор фундам. досліджень з історії давньої укр. літ-ри: «Матеріали до історії української пісні і вірші. Тексти й замітки: У 3 т.» (Л., 1913–25), «Початки української комедії (1619–1819)» (Л., 1919), «Історія української літератури: У 3 т.» (Л., 1920–24; 1992; 1994), в яких обґрунтував концепцію самобутності давнього укр. письменства, наступності його традицій від часів Київ. Русі. У 20-х рр. виступав у київ. наук. пресі зі статтями про укр. письменників 19 – поч. 20 ст. (І. Котляревський, М. Шашкевич, Л. Боровиковський, Панас Мирний, І. Нечуй-Левицький, П. Грабовський, М. Коцюбинський, Леся Українка, В. Стефаник). Заклав основи наук. франкознавства, зокрема дослідж. світогляду І. Франка. Підготував і видав «Листування І. Франка і М. Драгоманова» (К., 1928), опублікував нові твори письменника, реконструював тексти повістей «Лель і Полель», «Не спитавши броду» та ін. Ініціатор 25-том. вид. «Твори І. Франка» (вийшли 2-й і 12-й т., К., 1941). Започаткував серійне вид. «Іван Франко. Статті й матеріали» (від 1948 вийшло понад 30 зб.). Автор студій з мовознавства, історії правопису («Галицькі граматики української мови першої половини ХІХ ст.» // «Студії і мат. до історії укр. фільольогії», Л., 1911, вип. 1; «Коротка граMATика давньої церковно-слов'янської мови в порівнянні з українською для вжитку в середніх

школах», Л., 1925), фольклористики, етнології, славістики, історії журналістики, театру, міжслов'ян. культур. та літ. взаємин. Упорядкував зб. «Українські перекази» (Краків; Л., 1944), «Українські народні казки: У 3 кн.» (К., 1946–48). Неодноразово піддавався брутальній критиці з боку рад. ідеологів за прояви в його наук. роботі «ідей укр. бурж. націоналізму». Архів і бібліотека вченого зберігаються у ЛНБ НАНУ.

Основні праці

Грамматика Лаврентія Зизанія 1596 р. // Студії і мат. до історії укр. фільольогії. Л., 1911. Вип. 2; Перша редакція «Розправи о язиці южнорускім і єго наречіях» Якова Головацького // Там само. 1914. Вип. 3; Українська державність. Відень, 1918; Кирило-Мефодіївське братство. Л., 1921; Псевдо-Кониський і псевдо-Полетика («Історія русовъ» у літературі й науці). Л.; К., 1939; Григорій Квітка-Основ'яненко. К., 1946; З життя і творчості Івана Франка. К., 1955; Нариси про світогляд Івана Франка. Л., 1955; Велетень думки і праці. К., 1958.

Рекомендована література

1. Пачовський Т., Шуст Я. Праці М. С. Возняка про життя і творчість І. Франка: Бібліогр. покажч. // Іван Франко. Статті і матеріали. Л., 1956. Зб. 5;
2. Гонтар П. Вчений каменярьської снаги // Укр. літературознавство. 1981. Вип. 36;
3. Нечиталюк М. Честь праці! Академік Михайло Возняк у спогадах та публікаціях. Л., 2000;
4. Медведик Ю. Михайло Возняк – дослідник давньоукраїнських псалмів і кантів // НТЕ. 2003. № 1–2.

Бібліографічний опис:

Возняк Михайло Степанович / О. В. Мишанич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27425>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).